

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. ректора ЗВО _____

Вікторія ПЕТРУШЕНКО

“31” серпня 2023 року

“ПОГОДЖЕНО”

Завідувач кафедри спортивної медицини,
фізичного виховання та реабілітації

_____ проф. ЗВО Лариса САРАФИНЮК

“30” серпня 2023 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«НЕМЕДИКАМЕНТОЗНІ МЕТОДИ ЛІКУВАННЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ»

Спеціальність	222 Медицина
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Медицина», 2022
Навчальний рік	2023-2024
Кафедра	Спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації
Контактна інформація	<i>fizkult@vnmu.edu.ua</i> , <i>вул.Пирогова, 56 (спортивний корпус),</i> <i>(0432) 695995</i>
Укладач силабусу	Доцент Юрій КИРИЧЕНКО

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ПК-1, складова циклу дисциплін загальної підготовки
Курс/семестр	6 курс (XII семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	60 годин, кредитів-2.
Структура дисципліни	Практичні заняття -24 годин Самостійна робота -36 годин В цілому: аудиторні заняття – 40%, самостійна поза аудиторна робота – 60%
Кількість змістових модулів	1
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна (при впровадженні карантинних заходів- дистанційна очна)

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Програма курсу «немедикаментозні методи лікування та реабілітації» призначена для студентів VI курсу медичного факультету і охоплює обсяг теоретичних знань, умінь, а також практичних навичок. На практичних заняттях студенти будуть мати можливість освоїти основні поняття сучасних немедикаментозних методів лікування та реабілітації, механізм дії та класифікацію фізичних факторів, організацію фізіотерапевтичної служби, основи немедикаментозної реабілітації та лікування. Під час курсу важлива увага приділяється правильному підбору немедикаментозних процедур (електролікування, світлолікування, УЗТ) в реабілітації, показам та протипоказам до їх використання, техніці їх проведення, критеріям дозування. Самостійна робота передбачає вивчення застосування немедикаментозних методів лікування при різній патології.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонського процесу. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS – залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними модулю (залікового кредиту).

Програма дисципліни структурована в один модуль. Кредитно-трансферна система організації навчального процесу спонукає студентів систематично вчитися протягом навчального року.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є практичні заняття та самостійна робота студентів.

Практичні заняття за методикою їх організації є клінічними, бо передбачають:

- Курацію хворих з різноманітною патологією (а при їх відсутності в клініці - розбір клінічних ситуаційних завдань чи архівних історій хвороби): збирання загального та професійного анамнезу, проведення фізикального обстеження;

- Обґрунтування попередньої діагнозу;

- Складання плану дообстеження хворого та інтерпретація даних лабораторних та допоміжних методів досліджень;

- Проведення диференціального діагнозу та обґрунтування клінічного діагнозу;

Засвоєння теми контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями, засвоєння змістових модулів - на практичних підсумкових заняттях. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тести, розв'язування ситуаційних задач, заповнення робочих зошитів, оцінка даних санітарно-гігієнічної характеристики умов праці. Інтерпретація лабораторних досліджень і трактування та оцінка їх результатів, аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини, його систем та органів; контроль практичних навичок.

Підсумковий контроль засвоєння модулю проводиться після його завершення. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою і має визначення за системою ECTS та шкалою, прийнятою в Україні.

Передреквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Програма з дисципліни «Немедикаментозні методи лікування та реабілітації» для вищих медичних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації складена для спеціальностей 7.12010001 «Лікувальна справа» та 7.12010002 «Педіатрія» напряму підготовки «Медицина» для студентів 6 курсу, базується на знаннях анатомії людини, медичної біології, медичної хімії, медичної та біологічної фізики, фізіології, патофізіології, гігієни та екології, фармакології, пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики дитячих хвороб й інтегрується з цими дисциплінами; забезпечує послідовність та взаємозв'язок з внутрішньою медициною, хірургією, травматологією й ортопедією, неврологією, кардіологією, педіатрією, акушерством і гінекологією та іншими предметами

Мета курсу: формування у студентів цілісного уявлення про можливості, форми і методи немедикаментозного лікування та реабілітації, розуміння їх місця і ролі в комплексному лікуванні, реабілітації та профілактиці.

3. Результати навчання дисципліни:

знати: Основні поняття сучасних немедикаментозних методів лікування та реабілітації, механізм дії та класифікацію фізичних факторів. Основи електролікування, світлолікування, механотерапії. Покази та протипокази до застосування немедикаментозних методик лікування, техніка їх проведення, критерії дозування. Застосування немедикаментозних методик лікування при захворюваннях органів дихання. Застосування немедикаментозних методик лікування при захворюваннях суглобів, хребта та м'яких тканин. Застосування немедикаментозних методик лікування в педіатричній практиці. Застосування немедикаментозних методик лікування при захворюваннях периферичних нервів. Основи немедикаментозних методик лікування та реабілітації.

вміти: Підбирати немедикаментозні методи лікування та обґрунтування їх призначення в реабілітації. Призначення різних немедикаментозних методів лікування та реабілітації, дозування та проведення. Визначення сумісності та почерговості процедур. Проведення підбору необхідних немедикаментозних методів лікування та реабілітації при захворюваннях органів дихання. Проведення підбору необхідних немедикаментозних методів лікування та реабілітації при захворюваннях суглобів, хребта та з'єднувальних тканин. Проведення підбору необхідних немедикаментозних методів лікування та реабілітації в педіатричній практиці. Проведення підбору необхідних немедикаментозних методів лікування та реабілітації при захворюваннях периферичних нервів.

здатен продемонструвати: знання і практичні навички з дисципліни.

володіти навичками: методикою застосування немедикаментозних методів лікування та реабілітації.

самостійно вирішувати: питання створення плану лікування та застосування немедикаментозних методів лікування та реабілітації індивідуально до кожного хворого.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1	12 семестр 60 годин	Практичні заняття № 1-5 Теми для самостійного опрацювання № 1-5
----------	------------------------	---

Модуль 1.

Тема 1. Загальна характеристика немедикаментозних методів лікування та реабілітації.

Тема 2. Лікувальне застосування електричного струму, електричного та магнітного поля, електромагнітного випромінювання.

Тема 3. Світлолікування. Ультразвукова терапія. Бальнеотерапія.

Тема 4. Барокамера, лікування тиском, пресотерапія.

Тема 5. Термотерапія та гідротерапія.

Календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної поза аудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра фізичного виховання та ЛФК/Студенту/Очна форма навчання/ Медицина/ 6 курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фізичного виховання та ЛФК. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Поточний контроль з навчальної дисципліни «Немедикаментозні методи лікування та реабілітації» здійснюється під час проведення практичних занять.
Підсумковий семестровий контроль (залік) по завершенню 2 семестру	Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Питання згідно тематики заняття.

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи>)

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів (див.Шкалу оцінювання)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано -
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	

0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студента

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який виконує фізичні вправи та контрольні навчальні нормативи на високому рівні, володіє узагальненими, міцними знаннями з предмету, володіє техніко-тактичною підготовкою при виконанні фізичних вправ.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу, наводить приклади; техніка виконання фізичних вправ має незначні відхилення від встановлених вимог, які аналізуються та виправляються за допомогою викладача.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який володіє знаннями, необхідними для виконання певного елемента на елементарному рівні розпізнання.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань теми практичного заняття, допустив принципові помилки в техніці виконання фізичних вправ.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи студентів

Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі Положення про організацію навчального процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім.М.І.Пирогова (Вінниця, 2023).

12 балів – додаються до дисципліни студенту, який отримав призове місце на міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи.

10 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав I місце на внутрішньо вузівській олімпіаді з дисципліни або I місце на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи,

8 балів- додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце (II-III) на внутрішньо вузівській олімпіаді з дисципліни або на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи; або за участь (без призового місця) міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи.

6 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який приймав участь (без призового місця) у внутрішньо вузівській олімпіаді з дисципліни або студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи

4 балів - додаються до оцінки з дисципліни студенту, який активно приймав участь у роботі студентського наукового гуртка, опублікував друковану роботу за результатами науково-практичного дослідження, але не

приймав особисто участь у студентській науковій конференції, підготував стендову доповідь.

Кількість балів за індивідуальні завдання студента не може перевищувати 12 балів за дисципліну. При цьому, максимальна сума балів, яку може отримати студент за дисципліну не може перевищувати 200 балів.

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки, безпеки поведінки з спортивним інвентарем проводиться на першому практичному занятті викладачем (на початку кожного семестру). Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Студент, який не пройшов інструктаж, не допускається до виконання практичних робіт.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 15 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в спортивну форму . Студенти, які не мають спортивної форми, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у спортивних приміщеннях кафедри та спортивному комплексі.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті не допускається. Тільки під час дистанційного навчання.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна

інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фізичного виховання та ЛФК черговому викладачу).

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, відпрацювань під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фізичного виховання та ЛФК/ Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фізичного виховання та ЛФК / Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. Навчальні ресурси Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фізичного виховання та ЛФК / Студенту.

Основна:

1. Богдановська Н. В. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії : підруч. для здобувачів ступеня вищ. освіти магістра спец. "Фізична терапія, ерготерапія" / Н. В. Богдановська, І. В. Кальонова. - Суми : Унів. кн., 2020. - 328 с.
2. Григус І. М. Фізична реабілітація при захворюваннях дихальної системи: навч. посіб. - Львів : Новий світ-2000, 2020. - 170 с.

3. Курортологія та курорти України: навч. посіб. для самост. роботи студентів IV курсу мед. ф-тів при підготовці до практ. занять з навч. дисципліни "Медична реабілітація" спеціальностей "Лікувальна справа", "Педіатрія" / уклад.: С. М. Малахова, О. О. Черепок, Н. Г. Волох. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. - 96 с.
4. Лікувально-реабілітаційний масаж: навч. посіб. / Д. В. Вакуленко [та ін.]. - Київ : ВСВ Медицина, 2020. - 568 с.
5. Лянной Ю. О. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Ю. О. Лянной ; ред. Ю. О. Лянной. - Суми : Вид-во Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. - 368 с.
6. Майкова Т. В. Ерготерапія: підручник / Т. В. Майкова, С. М. Афанасьєв, О. С. Афанасьєва. - Дніпро : Журфонд, 2019. - 374 с.
7. Михалюк Є. Л. Загальна ознайомча практика за профілем професії: підруч. для студентів вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації за спеціальністю "Фізична терапія, ерготерапія" / Є. Л. Михалюк, І. Г. Резніченко. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. – 164 с.
8. Михалюк Є. Л. Терапевтичні вправи: підручник / Є. Л. Михалюк, Ю. Г. Резніченко. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. - 228 с.

Допоміжна:

1. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підруч. для студентів I рівня вищ. освіти: галузь знань 22 "Охорона здоров'я", спец. 227 "Фізична терапія, ерготерапія" / за заг. ред.: Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. - Тернопіль : ТДМУ "Укрмедкнига", 2020. - 372 с.
2. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина: підруч. для студентів і лікарів. Т. 1 / за заг. ред.: В. М. Сокрута. - Краматорськ : Каштан, 2019. - 480 с.
3. Яримбаш К. С. Фізична реабілітація осіб з особливими потребами: підручник / К. С. Яримбаш, О. Є. Дорофєєва, О. С. Афанасьєва. - Дніпро : Журфонд, 2020. - 215 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>
3. Всесвітня організація охорони здоров'я
4. <http://www.who.int/en/> Центр тестування
5. <https://www.testcentr.org.ua/uk/> МОЗ України
6. <https://moz.gov.ua/> Центр громадського здоров'я МОЗ України

7. <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>

9. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра фізичного виховання та ЛФК/Студенту).

Силабус з дисципліни «немедикаментозні методи лікування та реабілітації» обговорено та затверджено на засіданні кафедри фізичного виховання та ЛФК (протокол №1, від « 29 » серпня 2023 року

Відповідальний за курс

доцент Юрій КИРИЧЕНКО

(підпис)

Завідувач кафедри

професор ЗВО Лариса САРАФИНЮК

(підпис)